

A LIGA Szakszervezetek által megfogalmazott követelmények az új kormányzati politikával szemben

1. Az elmúlt évek gazdaságpolitikája elsősorban a külföldi tőke erőteljes szerepvállalására épített, mind a fejlesztési forrásokat, mind a különféle támogatásokat ennek rendelte alá. Ezzel egyidejűleg az egyébként is nyitott gazdaságunkat alapvetően exportorientálttá tette. Ennek eredményeként a magyar gazdaság erőteljes függőségbe került a globális folyamatoktól, a külföldi kereslettől, a hazai gazdaságpolitika mozgásterére beszűkült. A magyar gazdaság egy alapvetően tőke intenzív gazdaság lett, mindeközben a foglalkoztatás rendkívül alacsony szinten maradt. Szükséges tehát, hogy fordulat következzen be, és a hazai adottságoknak megfelelő, fenntartható gazdaságpolitika jöjjön létre.
2. A rendszerváltással együtt munkahelyek tömege szűnt meg, a struktúra váltás ugyanakkor nem biztosította ezek pótlását. A hazai foglalkoztatás rendkívül alacsony szinten stabilizálódott, különösen megoldatlan a kvalifikálatlan munkaerő munkával való ellátottsága, ezen belül kritikus egyes régiók, kistérségek foglalkoztatási helyzete. Rendkívüli méreteket öltött az illegális foglalkoztatás. Elengedhetetlen tehát a foglalkoztatás növelése, különös tekintettel a legális munkaerőpiacról kiszoruló, illetve leszakadók újraintegrálására
3. Különös tekintettel az alacsony foglalkoztatásra az elmúlt időszakban a nyugdíjrendszer fenntarthatósága veszélybe került. A kormányzat a korábbi gyakorlatát követve folyamatosan ad hoc jelleggel beavatkozott a nyugdíjrendszerbe, aminek következtében az ellentmondások és feszültségek folyamatosan újramelegyedtek. Mindeközben elmaradt a rendszer átfogó értékelés, a korábbi nyugdíjreform hatásainak elemzése. Elkerülhetetlen, hogy a közeljövőben erre sor kerüljön, ezzel egyidejűleg a korábbi változtatások (többek között a magánnyugdíj pénztárak privatizálása, a korhatás kérdése) felfüggesztésre kerüljenek.
4. Az elmúlt időszakban, a munka világában folyamatosan romlott a munkavállalók helyzete, a multinacionális vállalatok térnyerése, a szürke gazdaság bővülése a munkajogi szabályok változásai mind a tőkét, a munkaadókat kedvezményezték. A rugalmas foglalkoztatás igénye, majd a válság jelentősen rontotta az érdekvédelem kereteit és lehetőségeit. Erősíteni kell az egyéni és kollektív munkavállalói jogokat, és ezzel együtt fokozni kell a szakszervezeti tisztségviselők védelmi szintjét, – többek között – a munkáltatók által elkövetett súlyos normasértések fokozott szankcionálása által is
5. A közteherviselés kialakult rendszere megőrizte korábbi ellentmondásait, feszültségeit, az elmúlt években végrehajtott változtatások elsősorban a tőke javát szolgálták, miközben a munkavállalók által fizetett közterhek nőttek. A legális munkát végzők hozzájárulása a közkiadások finanszírozásához aránytalanul nagy terhet jelent, miközben virágzik a fekete gazdaság. Elengedhetetlen a jelenlegi rendszer fokozatos reformja elsősorban az adóbázis szélesítésével a munkavállalókat terhelő elvonások szintjének csökkentése mellett.
6. A magyar gazdaság és társadalom fogja a fekete gazdaságnak és a korrupciónak, és ez egyre inkább veszélyezteti magát a gazdaság versenyképességét is. Elfogadhatatlan, hogy a kormányzat, a politikai elit folytassa az eddigi elnéző politikáját. Ezen a területen azonnali és mélyreható intézkedéseket várunk.
7. Az elmúlt időszakban formailag stabilizálódott a szociális párbeszéd intézményrendszere. Folyamatosan működtek az országos érdekegyeztetés fórumai, létrejöttek az ágazati párbeszéd bizottságok. A kormányzat ugyanakkor jelentős társadalmi-gazdasági hatással járó ügyekben (IMF) nem, vagy csak formális érdekegyeztetést folytatott. A képviseleti felhatalmazottság legitimitációjának hiánya és ellentmondásai ugyanakkor gyengítették a rendszert. A

szociális párbeszéd kialakult intézményrendszerének garantálásán túl tehát indokolt lenne a képviselői rendszer új alapokra helyezése (szociális választás).

8. A neoliberális gazdaságpolitika, továbbá az elmúlt évek megszorításai áldozatává jelentős mértékben a közszolgáltatások (egészségügy, közösségi közlekedés, oktatás, közrend-közbiztonság) váltak. Az állami kötelezettségek ellenére ezek folyamatos működőképessége is veszélybe került, de ezzel együtt a gazdaság egészének versenyképességére is kedvezőtlen hatást gyakorolnak. Szükséges, hogy a közszolgáltatások forráshoz jutása fokozatosan javuljon.
9. A rendszerváltással egyidejűleg az állam megváltozott szerepe nem tisztázódott. A liberalizmus szinte minden területen eluralkodott, ugyanakkor az állami szabályozás meggyengült és ellentmondásossá vált. A gazdasági versenyképesség egyik jelentős fékje az állami túlszabályozással egyidejűleg létező szabályozási deficit, illetve a (párt)politika mindenkori rátelepedése az államigazgatásra, ami a korrupció egyik előidézője is. Az állami szerepvállalás kereteinek újrajelölése mellett a szabályozás erőteljesebbé tétele, és hatékonyságának javítása szükséges.
10. A konvergencia program és a válságkezelés jelentős áldozatvállalásra kényszerítette a közzsférában dolgozókat. Megszűnt a foglalkoztatás biztonsága, a reálbérek csökkenése következtében a jövedelmek vásárlóértéke visszaesett a 2002 előtti időszakra. A közzsféra munkavállalóinak helyzetét stabilizálni kell, a közszolgáltatának anyagi és erkölcsi presztízsét vissza kell állítani.
11. A társadalombiztosítási rendszerek finanszírozása folyamatosan reformkényszerek alatt állt az elmúlt években. A kormányzat társadalmi konszenzus nélküli kísérletezésbe fogott a társadalmi egészségbiztosítás magánosítására. Ezzel egyidejűleg jelentős forráskivonásra került sor, az intézményrendszer működése folyamatos beavatkozást és krízismenedzselést igényel. A humán erőforrások tekintetében a teljes rendszer (az alapellátástól a kórházakig) erőforrásainak korlátaihoz érkezett. Történtek ugyan részeredmények (potyautasok kiszűrése, az alapok deficitjének lefaragása, kiemelt projektek) de a pénzügyi stabilitás tartós megteremtése mindeközéig elmaradt. Elkerülhetetlen, hogy a soron következő kormányzat a kialakult állapotokat kezelje, illetve megtalálja azt a modellt, amelyben egy korszerű és fenntartható ellátási szerkezet és színvonal jöhet létre.
12. A társadalom önszabályozása a modern társadalmak egyik célkitűzése. A demokrácia nem csak a politikai felépítmény, hanem a gazdasági erőforrások felhasználásában is követelmény. Az állami szerepvállalás mellett indokolt lenne, hogy egyes elkülönült pénzügyi alapok (nyugdíj- és egészségbiztosítási alapok, Munkaerő-piaci Alap) fölötti a befizetői kontroll erősödjön, bizonyos esetekben önkormányzati irányítás jöjjön létre.
13. Hazánk az európai unió teljes jogú tagjává vált, a csatlakozással lehetőséget kapott arra, hogy a közösségi vívmányokhoz hozzájusson. Magyarország a közeljövőben lehetőséget kap – a soros elnöki intézménynek köszönhetően – arra is, hogy aktivitását fokozza. A hazai politikai erők viszonya sem a rövid távú (a „trojka” működését illetően), sem a hosszú távú programok vonatkozásában („EU 2020 Stratégia”) nem ismert. Elengedhetetlen, hogy mind a munkavállalókat, (beleértve a szociális párbeszéd intézményeit is) érintő, mind az uniós prioritásokat illetően aktív kormányzati politika jellemezze ezeket a kérdéseket, ugyanakkor elvárjuk az új kormánytól, hogy a szociális partnerek bevonását is biztosítsa ezekben a kérdésekben.